

17.6.48

בא שוב לויצא מירושלים, יצא אתמול בבוקר בג"פ. תחנת החשמל לא עובדת. אין קרח בחום נורא זה. הראל הוציא מירושלים 100 מכוניות של השיירה האחרונה, ובבואו הנה נתפזרו לכל הרוחות (המכוניות). בידי שמורק יש רק 30-40 מכוניות מאלה. אחוז ניכר במצב רע. בירושלים נשארו עוד 130 מכוניות, מהן 30 קלות, השאר כבדות.

גם יגאל סלפן לי שיש לדאוג לטרנספורט בשביל ירושלים ויש הכרח להחרים מכוניות.

- אחה"צ ישיבת המועצה - נסתיימה באחת כלילה.

18.6.48

מחשע בבוקר עד שבע לפנות ערב פגישה עם מפקדי החטיבות, אחרים מהם לא הכרתי קודם.

משה זליצקי מציין הברכה בהפוגה. בצבא עייפות וחשישות אחרי קרבות ואבדות. 100 הרוגים בכל גרוד, כזה גם מספר הפצועים. יש גם עריקות. הכבושים הטילו עלינו התיצבות טטמית בהרבה מקומות. גם זו דלדלה היחידות. הרמה המוסרית ירדה במשך החודש. החזקה במשלטים משפיעה לרעה. גלוי יכולתו של האויב הביא אותנו למשבר טקטי עצמת האש של האויב עלתה בשבועים האחרונים, תחמשתו היתה רבה, ציודו כבד. בג'נין הטילו העיראקים מספר עצום של פגזים, (אי אפשר היה להשאר במשלטים. חל שנוי במורל של

./.

האויב בשבועים האחרונים. הרעשה שלנו ואבדות קשות של
האויב לא הניסו אותו. זה יכריח אותנו למלחמת גרילה -
אם לא נשיג נשק יותר טוב. הפצצות האויב והרעשתו הכריחה
אותנו להתחפר. בלי אווירונים וציוד כבד^ד שלנו לא נוכל
להמשיך בקרב פתוח.

אין איסטרטגיה ארצית אצלנו. אין תאום ארצי
מספיק. יש לפעול לפי תכנית איסטרטגית שלנו - ולא
בתגובה לפעולות האויב. הפיקוד על חזית הצפון הצדיק
עצמו.

יש להגיד המוביליות שלנו, לא במסגרת בריגדה
אלא במסגרת חזית. לא דרושה חפיפה בין היחידות ובין
המרחב. לא דפנסיבה ולא אופנסיבה בארץ כולה - אלא דפנסיבה
בחלק גדול מתוך השענות על המשקים ואופנסיבה במקום הדרוש.
יש עריקות מגדוד לגדוד.

דרוש נשק כבד, יש להשלים כוח אש אדם; הקים
סמינריון למ"כ לעשרה ימים להפוך אותם למ"מ.

מקלף מוסיף בעית הדאגה למשפחת החייל. אספקה
מתקבלת באיחור, יש לחלק הנשק בשעת ההפוגה למען ילמדו
שמוש.

מישאל קובל על קבלת סירונים בלי בדיקה רפואית,
המהווים בלסט ולא יצלחו לפעולה. הסירון צריך להתאמן

./.

מקודם בקלס. אי אמון - אחת הסיבות לעריקות. יש
זורק נשקו בבריחתו. יש בצבא פושעים פליליים. בקרב
סגרה פרצו חיילים לבתים יהודים ושדדו. חטיבת מסמר
צריכה להיות מאומנת. יש לתת נשק לישובים. הנשק לא
החזירו למשקים 4 כי לא היה די נשק לצבא. היו גילויי
גבורה בלתי רגילים בצבא ובמשק.

אורי יפה - הריתוק נוסל מהצבא כוח הקרב.
הישיבה במשלטים הורסת הצבא. יש הכרח לחזק המשקים בנשק
קל ומסייע למען יעמוד ויתן לצבא לפעול. חיפוי אווירי
של האויב עשה שמות. יש להסוות תנועות הצבא שלנו (הנזק
בירידה הגלויה של יפתח).

זליצקי - אנשיו יספיקו לנוח, להתארגן מחדש
ולהתאמן אם המשמר יתפוס במקומם המשלטים.

דן - עד עכשיו בנינו צבא וניהלנו מלחמה לא
לפי עקרונות צבאיים מקובלים. כיבוש ארצי היה מסרה,
ולא השמדת האויב. לא ריכזנו כוחנו לשם הריסת האויב.
לא פגענו בנקודה החלשה אלא הלכנו למקום הקשה. צבא
בנוי על משמעת ואחריות - אין אלה בחוכנו. דרוש עונש-
מוות לעריקים בשעת פעולה או לפני פעולה. מאסר אינו
מספיק. במחוז לא היו עריקים - אבל יתכנו. בגדוד אחד
יש 100 עריקים - ברחו לחטיבותיהם הישנות. החטיבה שלו

./.

לא קיבלה כוח האדם הדרוש. עד התחלת הקרבות היו אבדות, לא נתקבלו מלואים. היחה עייפות רבה לפני ההפוגה. בצד האויב לא ניכרה עייפות. אין מנגנון בגדים. היו מקרים שיצאו להלחם בפיוז'מות. זה משפיע על המורל. יש משבר בכל הגדודים - בגלל חוסר עזרה למשפחה וכדומה. - דרושים 6 חדשים לאימון חייל, מינימום 4 חדשים, ולא 3 ימים. להוביל סירונים אלה לקרב זהו לקחת צאן למטבחים. אגף הדרכה צולע. מוטב להוציא 60 כדור לאימון ולקבל רק 40 לפעולה, מאשר לשמור 90 למלחמה, ו-10 לאימונים. חיל-משמר לא מאומן מוציא הרבה כדורים לשוא. ואשר למפקדים - או שיש קומה ארצית של מפקדים ושולחים לכל מקום לפי הצורך, או שכל חטיבה מכשירה מפקדיה. - הקו התיכון - 60 קילומטר מול עמדות חזקות של אויב. הוכנס חי"ם, והגדודים הלכו לאימון. המשלטים הם במרחק 5 קילומטר מחישובים שלנו. ב-4 הגדודים שלו 3000 איש, כולל גדוד של אצל. החומר הסיקורי לא טוב. החייל שלנו אינו טיפס ויודע כל מה שנעשה בחטיבה ובקרב המפקדים. יודע שיש חטיבות מפונקות. פלוגות שהושאלו לחטיבות אחרות ראו כיצד החטיבות ההן מצוידות יפה על כל הנשק והתלבושת - ולו יש רק פיוז'מות. יש לו חיילים בני 7 חדשים - ואין להם כלים. יש מקרים שחייל ערק לקלש ושב עם כל טוב. לצבא דרושה תלבושת, דרגה, חוקה צבאית, ומשפט צבאי, לא משפט לגדנע אלא לצבא.

יש לנצל הפוגה להקמת משטר צבאי. יש להפריד

בין ארגון המרחב ובין ארגון החסיבה. על הנפה יפקד
מיקור סטטי - לפקודתו יעמוד חיל מצב ואנשי המשקים.

ג'יימס - הענקות למשפחות פוגעות במורל. הגיל
בת"א גבוה. יש בעיה של ותיקי ההגנה - לא יסבלו יותר מדי
בגלל העלאת צעירים. יש לתת ציונים. הערכת גורם הזמן
מוטעית. אין לשלוח לקרב בלי אימון, כי אז נהרגים הסובים
שאינם בורחים. אין קפיצת דרך, אפשר אמנם לאמן לאו
דווקא ב-4 חדשים. יש להשתמש בחומר קשיש - למען שחרר
צעירים ללחימה.

שמעון קוך - 70% מכוחו מרוחק, ואין לדבר על
אימון וריאורגניזציה. המורל בסדר, והכוח הוא במורל.
אבל אין מורל בלי נעלים תשלום למשפחה, המצב בעורף.
אינו מאמין בענשים. - המצרים היו בתחילה עצבניים, אח"כ
נתיצבו, התחפרו, מציגים הנשק הכבד במקום הדרוש. שמחו
להפוגה. - נעשה משנה ברכוז הנשק מהמשקים ובלקייחת אנשים -
יש לתת אנשים ונשק למשקים למען יעמדו. הביצורים שלנו
לא מספיקים - דרושות חפירות, וכלי חפירה.

החקן לא מותאם ליחידה צבאית, יש להגדיל
השרותים בגדוד. כגון סניטרים.

בעתונות יש תעמולה לשבי - מהללים התנהגות
הלגיון ותנאי השבי הטובים. היתה התנהגות בוגדנית של

./.

אנשי משק וחיילים ללכת לשבי.

נחום - המצב בנגב שונה מכל שאר השטחים,
יש ניתוק קשר מהפיקוד. אין ידיעות על הסביבה ועל האויב.
האזנה לא מספיקה. מהפיקוד לא נתקבלו ידיעות - והן
חשובות, ביחוד במיעוט כוחנו. לא היתה כל תכנית נגד
פלישה. לא ידענו מהי תכנית האויב: מסע בזק או כיבוש
סרעב. מה הן תכניות האויב עכשיו? חדירה לעומק,
תשובתנו - תכנית השהיה. לא הספיק כוחנו לפגיעה בקו
התחבורה של האויב.

מה היתה מגמת הצבא המצרי? תל-אביב? יחכן.
קווי-תחבורה שלו: רכבת, כביש, ים. המצרים לא הלכו
למרחב הנגב בשטח המדינה היהודית. לא נכנס למרחב כנראה
מסעמים צבאיים - הבטחת קו התחבורה שלו. הוא תקף רק
הנקודות שעל הקו. על יד-מרדכי נלחם 7 ימים. פעולת
המצרים בימי הפוגה - תפיסת משלטים - מוכיחה שתכניתו
נתבלבלה. אחרי ההפוגה יש להניח שיפרוץ לאזורים או
יתפוס משלטים במרחב הנגב.

מה נעשה בערבה? ידוע ששתי פלוגות של הלגיון
הגיעו לעקבה. אנו מחזיקים בתחנות המסערה בעסלוג',
אי־רה וחזאיל. בבאר-שבע יש למצרים שתי פלוגות חיל-
רגלים. נכנסו מדרום בחיפוי אש חותמים, אוכל הביאו
מעוג'ה אל-חפיר. עכשיו כשעסלוג' בידינו - מביאים מהצפון:
מג'דל פלוג'ה. אין חותמים בבאר-שבע, קל לכבוש עיר זו,

./.

אבל קשה להחזיק בה. לא כדאי הדבר כשאנו מחזיקים בעסלוג'.
אין למעשה הפוגה אלא מלחמת הפוגה. יש לנצל זמן ההפוגה
לחכנון. דרוש תכנון ארצי. כל חסיבה צריכה לדעת תפקידה
וגם תפקיד החסיבה הקרובה. - עבר שבוע ללא חכנות. יש
להבין בין כוח מחץ ובין כוח הי"ם, אבל יש להתבסס על
כוח האזורים. האזורים עמדו בגבורה ובחבונה. לא סוכם
הנסיון הקרבי, יש צורך בשליחים של אחד בחטיבות. לא
נוצל דיו התוחח 20 מ"מ, לא השתמשו בו נגד טנקים. נגד
עדיפות אווירית של האויב אפשר לנצל נשק קל שלנו.
בעמידת האזור - הכוח הנפשי הוא המכריע. יש צורך
בקומיסרים מהתנועות, נחוץ גם נשק למשקים.

אין קשר מספיק לתיאום הפעולה. תפקיד הנגב
בתכנית ארצית: אופנסיבה או דפנסיבה? זה תלוי בקוי
התחבורה. - אנשיו לא קיבלו חופש זה חדשים.

מאיר שרביט (ירושלים) - בעקב הניתוק נידלדלו
כוחות החיילים, ולא היה ^אמוכל מסמיק. לא היו ויסמינים:
לא חלב, לא ביצים, לא ירקות. רק לחם ושמורים. ירושלים
מוקפת חותחים. 3 שבועות של הפגזה ללא אבחנה. אבל
חלק של חיש צעיר במשקי הסביבה (עציון, ים-המלח ועוד).
כוח חיש כמעט לא קיים מלבד 2 פלוגות, והן במצב נפשי
קשה. בנו גדורים של חי"ם, קראו להם חיל-רגלים, עד בני 45.

./.

יש לנו 2500 מסוג זה, כלולים בשבעה גדודונים, לפי התקן - רק 4 גדודים. היוכלו להלחם בשדה? חלק צורף להיש ולחם בשדה. בדרך בין ירושלים ושער-הנאי, מחזיקים אנשי ירושלים, לפני הפוגה בשותפות עם הראל, עכשיו בלי הראל. כל האנשים מרוחקים עכשיו.

עמדו יפה, אבל המתח היה גבוה - עכשיו יש עריקות. הצעירים * נמצעו, נחרגו, נשבו. בעמאן יש 600 שבויים. כוח האדם נוצל בירושלים יותר מאשר במקום אחר. האויב מנוהל ע"י אנגלים. בהפוגה הופיעו קצינים בריטיים. המורל של הלגיון גבוה, אם כי אחרי ההפוגה היו רוצים לוותר על המלחמה. עכשיו בונים על מצור ממושך וניתוק ירושלים. - יש שוד, גם אם ננכה הניפוח. יש התמרדות של הטיקוד, רוחת דעה שלא שיקולים צבאיים אלא פוליטיים קובעים. יש יחסים לא מסודרים עם פלמה.

פריץ - לגדוד ניומן יש 18 תותחים, בנבי-סמאל יש תותחים בני 25 ליטרה, יש תותחים על הגבעה הצרפתית, 2 על סילוון, יש 4 תותחים בני 75 מ"מ ועוד. אף כל אלה של הלגיון. בימים האחרונים הביאו גם המצרים תותחים. בבית ג'לה יש כנראה תותחים בני 100 ליטראות, יש בס"ה בערך 50 תותחים, מחוץ למרגמות "3, כמות התחמושת בלתי מוגבלת. במשך יממה מוציאים 400 פגזים. במשך 3 שבועות נפלו 7-8000 פגזים. לאויב יש כוח תותחים גדול, כוח רגלים קטן.

./.

יגאל פ. היו הודמנויות לנצחונות מכריעים ולא נוצלו: במערב הגליל, במלכיה, בג'נין. גם אחרי פעולת נחשון לא באו שיירות. לחץ צרכי צבור החישו פעולה לא בשלות, - יש שתי סיבות לעייפות: פעולה ממושכת (כגון בית-מחסיר) ועצם ההפוגה. כוחנו בקרב במישורים חלש. בהרים דווקא יש לנו אפשרויות להלחם בשיטות משולבות - גם גורילה וגם מלחמה ישירה. הנגב ימלא תפקיד של ניתוק התחבורה. הזנחנו אפשרויות של חבלות רציניות בארצות אויב. יש לבנות מסגרות חדשות. שני גדודי יפתח לא יצאו 9 חדשים א לחופש. אין עריקות בתוכם. בלי כוח נוסף קשה יהיה להכנס לקרב לאחר ההפוגה. דרוש מאמץ עליון של גיוס. יש לרכז כוחות עד המכסימום. יש לצרף חטיבות לדיוויזיות.

רבין - חסר פיקוד בינים, בין חטיבה ובין פיקוד עליון. משם בשני גדודי הראל היו 617 פצועים, 220 הרוגים, 200 חשופים. הרבה אנשים היו במשלטים. היו הסתערויות נגד חזקות והמשלטים לא נעזבו. מקרים מעטים של עריקות. נשארו 750 לוחמים, מלבד השרותים.

מולה כהן (בנו של דוד כהן, יפתח): לא משתמשים בפעולות מאחורי קו האויב. לחיל יפתח יש 250 הרוגים, 300 פצועים. בסוף ההפוגה לא יהיה מוכשר לפעולה. רק 70 איש קיבלו חופש, השאר במשלטים. חסר קשר, ציוד, מימיות ועוד.

./.

יוסף'לה שבנקין - נפגש עם אנשי המופתי,
עיראקים, מצרים ולגיון. זהו החיל הטוב ביותר. יש
להם הרבה אש, תחמושת בלי סוף, מפקדים אנגליים. - אינם
מוסיעים בלי עדיפות כוח. ערבי א"י לא יכלו לעמוד
2 ימים, העיראקים לא יותר מ-4 ימים; הלגיון הלוי
באספקה מסודרת. אפשר היה להכות לטרון - ע"י פגיעה בקו
האספקה לטרון.

עדיפות הנשק של הלגיון אינה קובעת. לא יכלו
לפגוע בחפירות שלנו, אלא בשכונות העוני. נחוץ פיקוד
בינים בין חטיבה ובין המטה. דרושים להראל 7-800 איש
להשלמת החטיבה. במשך 3 שבועות יאומנו. (לחטיבה 2 גדודים).

שלמה - המשמעת לקויה, ויש להחמיר במשמעת בדרגות
הגבוהות. 26 מועמדים לקצינים ערקו ליחידות אחרות. ניתנו
לו למערכת לטרון אנשים לא מאומנים. יש להשתמש בחפונה
לחיזוק כוחם של החיילים (חשבת האוכל). צריכים לקבוע:
אם אכא מבייטת חיילים לחטיבה, או כל חטיבה דואגת לעצמה.
כמו-כן יש לברר אם לכל חטיבה יהיה משרד פרסום פרטי -
או הפרסום יהיה מרוכז? דרושה ואפסנאות
מסודרת. אין מודיעין צבאי - בלעדיו קשה להלחם. אין
פיקוח על המפקדים. אין קשר חפשי וישיר עם אגם. אהר
לא צריך להוות אגף מיוחד - אלא חלק של אגם. המפקדים
צריכים להיות אחראים לאימון - זהו עיקר פעולתם. לחטיבה
שלו יש 3 מסגרות של גדודים - אחד מוציא מפקדים ושני
גדודים יאחפכו לאחד.

./.

יצחק שדה - חוסר אינפורמציה על האויב מחבל במלחמה; יש רבים בגיל גיוס לא מגוייסים. בעבודה צריכים להשאר רק נשים וילדים. ההשתמטות מורידה המורל. מחשיב מרגמות "3. במרגמות ננצח. אין משמעת בצבא. בפלמ"ח יש משמעת קרבית, אבל לא אדמיניסטרטיבית. אין משמעת בקרב המפקדים הגבוהים. - במלחמה דרוש רכוז. ואם מתכוונים להכות בנקודה אחת - יש לרכז שם המרגמות גם מחזיתות אחרות. יש להפסיק קוי התחבורה והאספקה של הלגיון, למשל לנפץ גשרי דמיה ואלנבי.

יגאל ס. - יש חוסר משמעת ברמה העליונה. יש צורך בתוספת גיוס בעוד זמן. יש לנו עכשיו יותר תותחים מאנשים המוכשרים לטפל בהם.

דן - מפקק אם תחכן משמעת במבנה הנוכחי של המטה. ארגון המטה לא יעיל. יש בו יותר מדי אנשים. פקודה של אגף אחד סותרת לשניה, חסר ריכוז. לא מוגדרים שלבי הפיקוד בצבא. לא יודע למי הוא כפוף, אגם בצורחו הנוכחית אינו יכול להתפקדות שיחמלאו. אגם משרדי אינו יכול להתפקדות. מצביא חייב לסייר תחילה את החזית. דרוש מפקד צבאי - ורק אז תהיה משמעת. ראש אגם אינו מבקר בחזיתות ואינו יכול להתפקדות. אחד צריך להיות חלק של אגם. אין קצין קשר.

מישאל - יש לחזק הישובים בחפירות. דרוש א.

במשקים מועלים ואינם. יש לאמן ציירי סנקים, ולא לחכות עד שהטנק יכנס למשק.

י. רוכל - לא ניצלנו די ההפוגה. יש לחחיש גיוס כוח אדם. יש לבנות שרותים וחיילות נוספים, להכין מפקדים. אנו עומדים בפני חוסר ציוד ומזון. דרוש יגוא. הייצור בארץ סובל מאזעקות וחפרעות אחרות. יש סכנה של חוסר דלק. יש לחזק הישובים. דרושה רזרבה - של חיילים, רובים, חומר נפץ. יש להגביר המשמעת בפיקוד הגבוה. לא ידוע כמה נשק יש בגדודים - כי המפקדים מעלימים את-הנשק העובדות. כל גדוד צריך לקבל פלוא התקן של רובים - 406 רובה. (אם נכמיל על 33 גדודים הרי זה 13.398 רובים), ואפשר יהיה לתת נשק גם לחישי גפתי. (יגאל: יש רובים אפילו ל-40 גדודים, לכל חי"מ ולכל המשקים, ועוד ישאר עודף) יש להקים בסיסי הספקה במרכזי-משנה.

אליהו - דרושים ידיעה, קביעה, תכנון, פקודה, ביצוע. כל חוליה צולעת. נצחון תלוי ברכוז מכסימלי בנקודה מסוימת. לא מעריכים תצטית בשדה המלחמה. אין שרות מודיעין (ריגול). אבדו 251 מפקד, ולא נוסף מפקד חדש. מציע קורס מ"מ - 300 חניכים, קורסים נוספים: טכנות כבדות, צלמים, חבלנים, רגמים.

לרר - מגייסים בני 17 - 3000 איש. סירונים עד גיל 35 - יהיו עוד 2000 מלבד 1000 שמתאמנים בקלט.

./.

יש בחפס חיילים טובים (חי"מ אלכסנדרוני 2000, אצל כרמלי 1000). יש לשחרר חיש מפיקוד מרחבי, ולהטיל זאת על חי"מ.

ציינתי שאם הסלחמה תתחדש – ואנו חייבים בתכניתנו להניח שהיא תתחדש – נכנס לשלב הכרעה, והשאלה המרכזית היא איך לנצח. המערכה הצבאית שלנו כרוכה במערכה מדינית – הרוב של אנגליה, ואין לראות מראש עד היכן תלך הממשלה האנגלית בתמיכתה לערבים במלחמתם, זהו הגורם הנעלם. אם נחעלם מגורם זה – יש לנו אפשרות לנצח, ועלינו לקבוע איפה נוכל לתת המכה הניצחת ולמי.

בזמנים שונים היו מרכזים איסטרטגיים שונים בארץ, פעם מגידו, פעם עכו, פעם ירושלים, פעם חטין. ארץ ישראל שבימים אלה יש בה שלוש חזיתות: הצפון (האויב לבנון וסוריה), המרכז (האויב: הלגיון הערבי), הדרום לרבות הנגב, האויב – מצרים. אלה הן שלוש החזיתות העיקריות. אין לנו די כוח להתקיף בכולן עד כדי הנחלת תבוסה ניצחת לאויב, ועלינו לבדוק היכן המרכז שעלינו להסתער עליו. מפת הארץ – היהודית והערבית – עונה על השאלה. מבחינה יהודית קיים משולש של מרכז הכוח היהודי: ת"א, חיפה, ירושלים. נפילת המרכזים האלה, או אפילו שנים מהם פירושה כשלון גמור שלנו. מבחינה ערבית קיים משולש בתחומים אחרים קצת, אבל חופס בעיקרו אותו השטח: המשולש הערבי. כאן מרכז הכוח הצבאי הערבי המעולה –

./.

הלגיון, הנשען על ישוב ערבי צפוף. מכה נצחת לכוח זה וכיבוש המשולש על ידינו מבטיחים הנצחון. אחרי שבירת הלגיון - נחסל את הלבנון (אולי גם נפורר אותו ונקים ממסלה נוצרית בתחומים חדשים - ליטני) ונגרש הסורים ואולי גם נפוצץ דמשק. השא"ת תשאר מצרים לבדה - להלכה היא יכולה להמשיך במלחמה זמן רב; יש לה אנשים, צבא, תקציב, ובכל אלה היא עולה עלינו. ספק הוא אם יעשו זאת (באם אנגליה לא תאמץ אותה לכך). ולכן אם תפתח המלחמה יש ליצב עד כמה שאפשר שתי החזיתות בצפון ובדרום, ולחכין כוח ותכנית לשבור הלגיון ולכבוש שכם. זה מחייב פיקוד אחיד בכל ההיקף של המשולש (ג'נין, סול-כרם, לטרון ועוד) - שמרכזו ירושלים.

המלחמה על ירושלים והמרחבים סביבה - מחוץ לכל הסעמים הסנטימנטליים - היא מלחמה על הארץ, אם ננצח כאן - אפשר להניח שהיא שניצחנו. מכל הליקויים של צבאנו - המשמעת היא אולי הלקויה ביותר, וביחוד בדרגות הגבוהות. אילו הייתה בחוכנו משמעת כהלכה היינו נכנסים לחפונה בגליל עליון ממונה וחדרך לירושלים הייתה כולה בידינו. אולי גם היינו כובשים לוד ורמלה - המהווים סכנה עצומה במלחמה זו.

בערב נפתחה מועצת המפלגה².

19.6.48 - מועצת המפלגה. (שבת)